

ضرورت حسابداری محیط زیست

سیدرضا سیدنژاد فهیم*

مقدمه

ایران امروز راه به سوی صنعتی شدن کامل می پیماید. در هر جامعه صنعتی منابع طبیعی ارزش اقتصادی خود را به کمال نشان می دهند. در هر کشور صنعتی ضرورت های ناشی از رشد به کمک کارآفرینان پیشرفته سطح توجه به محیط را بالا می برد و انسان خیلی زود در می یابد که همگان در یک محیط مشترک و به حقیقت مشاع زندگی می کنند، بنابراین پیوسته و وابسته به هم هستند و لذا اصل حرمت محیط زیست را می پذیرد. این اصل معنای حفظ تعادل های زندگی آفرین طبیعت و نیالودن محیط زیست و مستمر داشتن شرایط حیات را در خود دارد.

تشدید روز افزون بحران های زیست محیطی به رغم شعارها و جنجال هایی که همه روزه برای حفاظت از محیط زیست در جهان به راه می افتد، بیانگر این مطلب است که جامعه جهانی در تحقق شعارهای زیست محیطی خود جدی نیست. امروزه تخریب لایه ازن، تخریب جنگل ها و مراتع، بحران زیاده های اتمی و شهری و صدها مسأله دیگر در صدر مسائل زیست محیطی جهان امروز، حجم عمده عناوین خبری را اشغال می کنند. حکومت های ضد بشری، خود را دوستدار بشر جلوه می دهند، اما در پشت همین چهره های دلسوز، مصرف زدگی و بی بندوباری و افسار گسیختگی در مصرف جوامع شان، همچنان نقش اول را در تخریب منابع محدود و حیاتی کره زمین ایفا می کنند.

حسابداری و محیط زیست

یکی از مهم ترین مشکلات محیط زیست، کم رنگ بودن ملاحظات زیست محیطی در تصمیم گیری هاست. یک ضرورت کلیدی برای رهیافت جدید، درآوردن منابع زیست محیطی، سودها و زیان ها به معادله اقتصادی است.

امروزه تصمیم گیرندگان به ناچار نیاز به اطلاعات مفید و مربوط دارند و چنانچه سیستم های اطلاعاتی نتوانند اطلاعات لازم و ضروری را به استفاده کنندگان از اطلاعات برسانند، به نظر می رسد تصمیمات اتخاذ شده نه تنها مشکلی را برطرف نخواهد کرد بلکه احتمالاً بسا که بر

مشکلات واحد اقتصادی خواهد افزود. در

این میان سیستم حسابداری که مهمترین بخش سیستم اطلاعاتی مدیریت را تشکیل می دهد، وظیفه تهیه اطلاعات حسابداری مورد نیاز استفاده کنندگان داخلی و خارجی سازمان ها را به عهده دارد. اصل افشا یکی از مهمترین اصول حسابداری است. این اصل نه تنها یادداشت های توضیحی و اطلاعات تفصیلی ممکن اطلاعات مالی را ایجاب می کند، بلکه گزارش و توضیح رویدادهای غیرمالی اساسی سازمان را نیز ضروری می سازد.

وظایف حسابداری محیط زیست

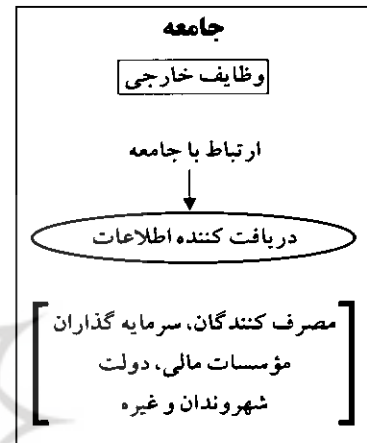
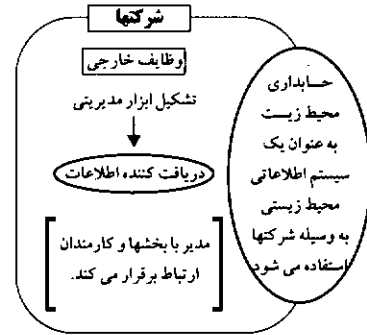
از یک دیدگاه وظایف حسابداری محیط زیست به دو جنبه داخلی و خارجی

تقسیم بندی می شود:

الف) وظایف داخلی: در یک مرحله از سیستم اطلاعاتی زیست محیطی هر شرکت، وظیفه داخلی به مدیریت این امکان را می دهد که مخارج حفاظت محیط زیست را کنترل کند، این مخارج را در مقایسه با مزایای به دست آمده تحلیل کند و کارایی و اثربخشی فعالیت های حفاظتی محیط زیست را از طریق تصمیم گیری مناسب تشویق کند.

ب) وظایف خارجی: با افشای نتایج کمی اندازه گیری شده فعالیت های حفاظتی محیط زیست، وظایف خارجی به شرکت این امکان را می دهد که

تصمیم‌گیری _____ همامداران، مصرف‌کنندگان، سرمایه‌گذاران و ساکنین محلی را تحت تأثیر قرار دهد.

مفاهیم مربوط به حسابداری محیط زیست:

دارایی‌های طبیعی^۱ و زیست محیطی^۲

حسابداری سنتی اصطلاحاتی همچون دارایی‌های جاری، دارایی‌های ثابت و دارایی‌های نقصان‌پذیر را معرفی می‌کند اما به واسطه علوم محیط زیست دارایی‌های طبیعی و زیست محیطی ارائه می‌شوند.

در ترازنامه‌های سنتی می‌توان تشخیص داد که اکثریت دارایی‌ها، دارایی‌های مصنوعی و در برخی موارد دارایی‌های نامشهودی همچون سرقتی و پروانه هستند. اما بسیاری از سازمان‌ها از دارایی‌های زیست محیطی (همچون نفت، جنگل، و ...) برخوردارند هرچند کنترل کاملی بر این‌گونه دارایی‌ها اعمال می‌شود. برای مثال هتلی مشرف بر خلیج یا

رودخانه دارای مزیت رقابتی و در نتیجه درآمد بیشتری در مقابل سایر هتل‌های شهر در یک منطقه شلوغ می‌باشند. اعتقاد بر این است که حساب جداگانه‌ای می‌بایست برای دارایی‌های زیست محیطی خصوصاً برای چنین سازمان‌هایی که درآمدهایشان وابسته به محیط و دارایی‌های زیست محیطی آنها می‌باشد، در صورت‌های مالی ایجاد شود. به علاوه امروزه، در بسیاری از کشورها استفاده از اوراق قرضه آلودگی (به عنوان یک دارایی زیست محیطی) توسط سازمان‌ها امری عادی است. البته می‌بایست بین دارایی‌های طبیعی و دارایی‌های زیست محیطی فرق بگذاریم.

دارایی‌های طبیعی:

دارایی‌های طبیعی نوعی دارایی زیست محیطی هستند که به عنوان ذخایر

سرمایه‌ای طبیعی سازمان‌ها، ایالات و بخش‌ها نشان داده می‌شوند. این ممکن است دارایی تجدیدپذیری همچون زمین یا دارایی تجدیدنپذیری همچون نفت باشد. دارایی‌های طبیعی را می‌توان به این صورت تعریف کرد: "منابع طبیعی که طی دوره‌هایی به همت شخصی یا اشخاصی کشف و توسعه داده شده‌اند و بعد از کشف تحت نظارت درآمده‌اند و باید در صورت‌های مالی این اشخاص نشان داده شوند." دارایی‌های طبیعی اهمیت فراوانی دارند، چرا که منابع آینده شرکت را تأمین می‌کنند بنابراین می‌بایست مانند دارایی‌های ساخت بشر به منظور نگهداری، ذخیره شدن و حفاظت از آسیب دیدگی شان مستهلک شوند.

دارایی‌های زیست محیطی:

دارایی‌های زیست محیطی نشانگر

دارایی هایی است که یک سازمان با رعایت مقررات حفاظت محیط زیست یا به سبب فعالیت های داوطلبانه زیست محیطی آن ها را به تصرف خود در می آورد. در حقیقت، چنین دارایی هایی بخشی از دارایی های مصنوعی (ساخت بشر) همچون تجهیزات حفاظت از محیط، اوراق قرضه آلودگی و غیره... می باشد. ذکر این نکته مهم است که این دارایی ها ممکن است دارای جاری یا ثابت باشند. حتی ممکن است یک دارایی در سازمانی به عنوان دارایی جاری باشد و در سازمانی دیگر به عنوان دارایی ثابت طبقه بندی شود. طبق بحث های قبلی می توان نتیجه گرفت که "همه دارایی های طبیعی دارایی زیست محیطی هستند ولی عکس این حالت صحیح نیست. در متون حسابداری و اقتصادی دارایی های طبیعی بیشتر به عنوان دارایی های زیست محیطی تلقی شده است.

اهمیت تفاوت بین دارایی های طبیعی و زیست محیطی:

● نشان دادن دارایی های طبیعی در مقوله ای جدا مهم است چرا که این دارایی ها بیانگر ارزش های واقعی در بعضی سازمان ها، ایالات و بخش ها هستند. با این همه، این دارایی ها ثروت نسل های بعد به شمار می آیند.

● نشان دادن دارایی زیست محیطی در بخشی جداگانه، تصویری از سازمان مربوطه در زمینه میزان ارزش دارایی های زیست محیطی و سرمایه زیست محیطی برای حفاظت زیست در هر سطحی (شرکت، بخش، فرمانداری و...) ارائه می دهد.

● آگاهی از تنزل و یا بهبود کیفیت در حجم و ارزش دارایی های زیست محیطی مطابق دوره های مختلف حسابداری.

بدهی زیست محیطی^۱

مؤسسات حسابداری، بدهی زیست محیطی را به عنوان اיתار سودها، آینده

اقتصادی محتمل که از تعهدات موجود ناشی می شوند برای انتقال دارایی ها یا ارائه خدمات در آینده در نتیجه معاملات یا حوادث گذشته تعیین می کنند. به زبان ساده بدهی عبارتست از تعهد موجود برای ایجاد مخارج، ارائه محصول یا خدماتی در آینده. بدهی یک جنبه منطقی مهم دارد. بدهی تعهد منطقی قابل اجرا است که یا به طور داوطلبانه پذیرفته می شود یا به صورت یک جنبه تعهد منطقی می گردد مثل بدهی مربوط به پرداخت مالیات. قانون هم بدهی ها را تعیین می کند و هم مشخص می کند که چه کسی مسئول پرداخت آن ها است.

انواع بدهی های زیست محیطی

طبقه بندی های زیست محیطی در مقوله های مختلف دشوار است اما با این وجود، بدهی های زیست محیطی زیر قابل تشخیص می باشند.

تعهد رعایت قوانین

هنگامی که مقرراتی برای اعمال در روند تولید وضع شده باشد، جهت کاربرد یا چشم پوشی از میانی وضع شده سازمان ها با هزینه های رعایت قوانینی در آینده روبرو می شوند. هر سازمان ممکن است دریابد که بعضی از هزینه ها مطابق با مقررات موجود نیست. این هزینه های مورد توافق را می توان در طیفی مرکب از هزینه های مورد نیاز نسبتاً اندک برای جهت انطباق با نیازمندیهای اداری (مثل نگهداری دفاتر، گزارشگری، کارآموزی و تعلیم و غیره) تا هزینه ای با اهمیت تر (مثل نحوه برخورد با زمین های بایر و زمین های مورد استفاده برای انهدام زباله ها یا چشم پوشی از آب های سطحی، در نظر گرفتن مواد ریخته شده بر سطح زمین و نحوه رفتار با آلودگی هوا) رده بندی کرد. مقررات همچنین هزینه ای خروجی را تحمیل می کنند (مثل استفاده صحیح از آب های سطحی و توجه به مواردی که از عملکرد گذشته

در این زمینه ها می بایست افشاء گردد).

تعهدات اصلاحی^۲

تعهدات اصلاحی گاهی اوقات پذیرفته شده و به اجرا درآمده اند زیرا بعضی الزامات پاکسازی مناسب به صورت بخشی از برنامه های مقرراتی قابل اجرا برای ایجاد تسهیلات عملیاتی وضع شده اند. تمایز بین تعهدات مربوط به رعایت قوانین و تعهدات اصلاحی برای پاکسازی آلودگی خطرناک برای سلامتی انسان و محیط آن است. برخورد مناسب با تعهدات جاری در مورد رعایت قوانین ممکن است باعث کاهش تعهدات اصلاحی در آینده گردد. این اصلاحات منجر به ایجاد مخارجی می گردد که ممکن است شامل حفاری، خاک برداری، احداث، زه کشی، ترمیم آب و خاک و کنترل آن ها باشد و همچنین می تواند باعث ایجاد حساسیت در مورد هزینه های متحمل شده توسط اجرا کنندگان مقررات گردد. تعهدات اصلاحی همچنین می تواند شامل تأمین فرآورده های آب نوشیدنی برای ساکنان جوامع تحت تأثیر و در بعضی شرایط، خرید اموال و هزینه تغییر آرایش مدیریتی، حرفه ای و منابع قانونی به مخارج اصلاحی افزوده می شود.

هنگامی که مخارج زیادی در کوتاه مدت برای جبران آلودگی زیست محیطی موجود، خصوصاً در مکان های غیرفعال و متروک مورد نیاز باشد، این بدهی ها اغلب مهم تلقی می شود و ممکن است ارزیابی شرکت را از بدهی های زیست محیطی خود غیرواقعی جلوه دهند. بنابراین تمایز بین تعهدات اصلاحی برای آلودگی های آینده مفید است، زیرا مدیران می توانند تأثیر بیشتری بر فعالیت های جاری و آینده، چه تصادفی و چه غیر تصادفی داشته باشند که ممکن است موجب جبران تعهدات اصلاحی در آینده شود.

جریمه ها و کیفرها^۴

سازمان هایی که مقررات زیست محیطی را رعایت نمی کنند ممکن است مشمول جرایم حقوقی شوند. چنین پرداخت هایی کارکردهای بازدارنده و سنگینی را ایجاد می کند که علاوه بر هزینه های جاری قابل اجراء، ایجاد می گردند. جرایم و کیفر و مخارج وابسته به آن برای تکمیل پروژه های زیست محیطی را می توان از مبالغ کم تا مبالغ چند میلیونی به ازای هر تخطی دسته بندی کرد. معمولاً هر جریمه حقوقی برابر با حداقل مخارجی است که شرکت از بابت عدم اجرای قوانین ذخیره می کند. بنابراین هر محرک مالی برای نادیده گرفتن قانون در نظر گرفته می شود. عوامل دیگر می تواند باعث افزایش یا کاهش مبلغ جریمه تعیین شده برای هر تخطی گردند.

تعهدات غرامت^۵

تحت قوانین رایج در بعضی از استانها و ایالت های فدرال، شرکت ها ممکن است مجبور به پرداخت خسارت آسیب های ایجاد شده به دست افراد، اموال افراد و تجارت های ناشسی از استفاده یا راهسازی مواد سمی یا دیگر آلاینده ها شوند. حتی اگر شرکتی تمام استانداردهای زیست محیطی را اجرا کند ممکن است مشمول این هزینه ها شود.

سایر مقوله های خاص پرداخت غرامت شامل آسیب های شخصی (همچون مرگ، صدمه بدنی، آزار و اذیت)، خسارت اموال (همچون کاهش ارزش واقعی املاک، ساختمان ها، اتومبیل ها و از بین رفتن محصولات) و زیان اقتصادی (همچون سوده های از دست رفته، هزینه اجاره اموال و تجهیزات جایگزین شده) می شود. هزینه های غرامت ممکن است اندک یا قابل ملاحظه باشد و این بستگی به تعداد مدعیان و محتوای ادعای آن ها دارد. در اغلب موارد، مخارج دفاعیات

حقوقی (به طور خلاصه شامل مطالعات فنی، علمی، اقتصادی و پزشکی) در مورد چنین مدعیانی می تواند اساسی باشد. حتی وقتی که نهایتاً مشخص شود که حق با مدعیان نیست. به علاوه واکنش در برابر ادعاهای پرداخت غرامت می تواند باعث تلف شدن وقت مدیریت شود و نیاز به مخارجی به منظور کنترل خسارت دارد.

خسارت کارگران و مسئولیت های قانونی کارفرمایان، پرداخت به کارمندان خسارت دیده در حین کار و آسیب ناشی از مواد سمی خطرناک عموماً از طریق دادخواهی علیه کارفرما مشخص نمی شوند یا شامل مسئولیت های زیست محیطی نمی گردند. به هر حال، مدعیان حرفه ای گاهی اوقات ممکن است علیه سایر شرکا که کارفرما نیستند دست به یکی کنند و او را مجرم بدانند. به عنوان مثال کارگران در واکنش به قطارهای فرسوده و خراب، در گزارش غرامت خود علیه شرکت باریبری ضایعاتی را که این قطعات به وجود آورده شکایت کرده اند. برای شرکت باریبری، این مدعیان به عنوان مدعیان تعهدات زیست محیطی تلقی می شوند. مدیران مخارج آسیب های کاری را درک می کنند، زیرا فعالیت هایی در جهت پیشگیری یا کاهش هزینه های زیست محیطی صورت می گیرد که ممکن است باعث محدود شدن هزینه های شغلی شود.

خسارت های کیفری^۶

قانون وضع خسارت های کیفری برای تنبیه و جلوگیری از مدیریتی که نسبت به حقوق دیگران بی اعتنا است، با پرداخت های خسارت برای کسانی که بابت فعالیت های سایرین ضرر دیده اند مجاز دانسته است. بر خلاف بدهی های ناشی از غرامت، میزان خسارت کیفری رابطه مستقیمی با آسیب های واقعی تحمل شده ندارد. هزینه های کیفری در اکثر موارد بیشتر از هزینه های غرامت

می باشد. هزینه های کیفری نسبت به بدهی های زیست محیطی به راحتی به بدهی تبدیل می شوند.

خسارت های منابع طبیعی^۷

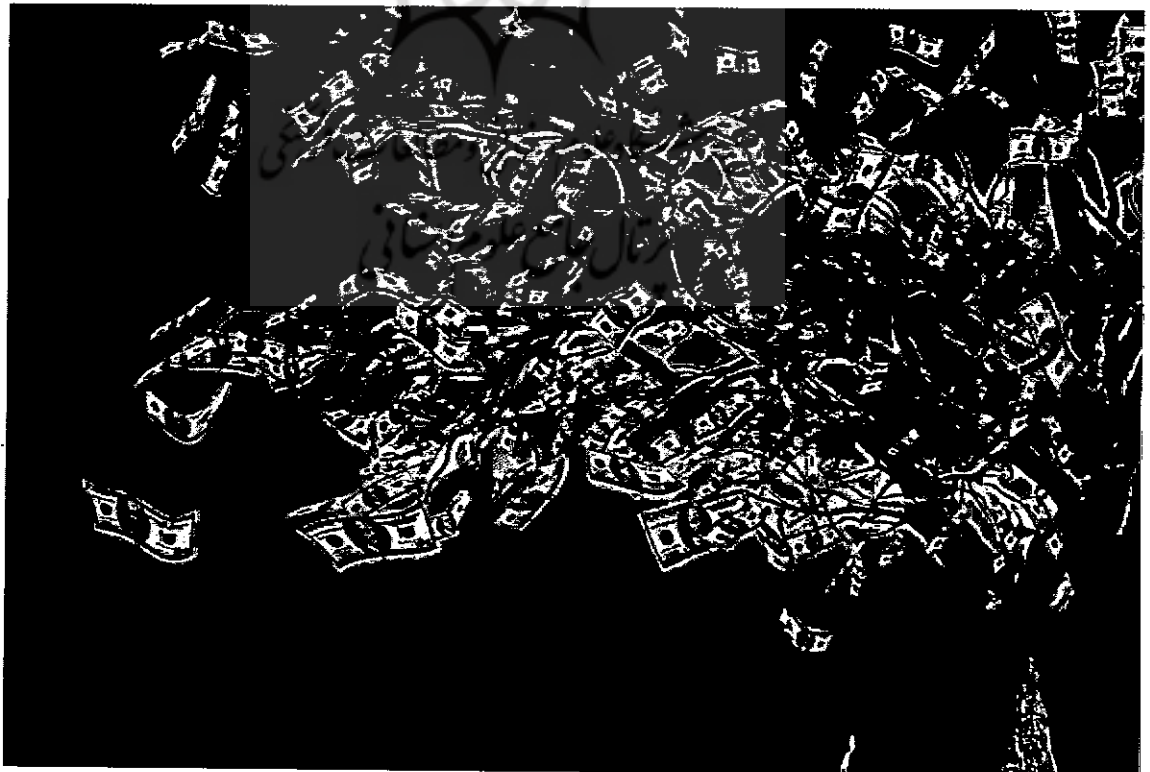
مقوله های جدیدی که به بدهی های زیست محیطی مربوط می شوند تحت عنوان خسارت های منابع طبیعی رده بندی می گردد که در ایالات متحده امریکا طبق نظر اعضای نظارت کننده ای همچون گروه آب های پاک، گروه منابع جامع زیست محیطی، گروه تعهدات و غرامت و گروه آلودگی نفت عموماً با آسیب، تخریب، زیان ناشی از منابع طبیعی که جزو اموال شخصی محسوب نمی شوند مرتبط است. به بیان دقیق تر این اموال باید به دولت های فدرال، ملی، محلی تعلق داشته باشد یا توسط آن ها کنترل شود چنین منابعی شامل منابع گیاهی، جانوری، زمینی، هوایی و آبی می باشد.

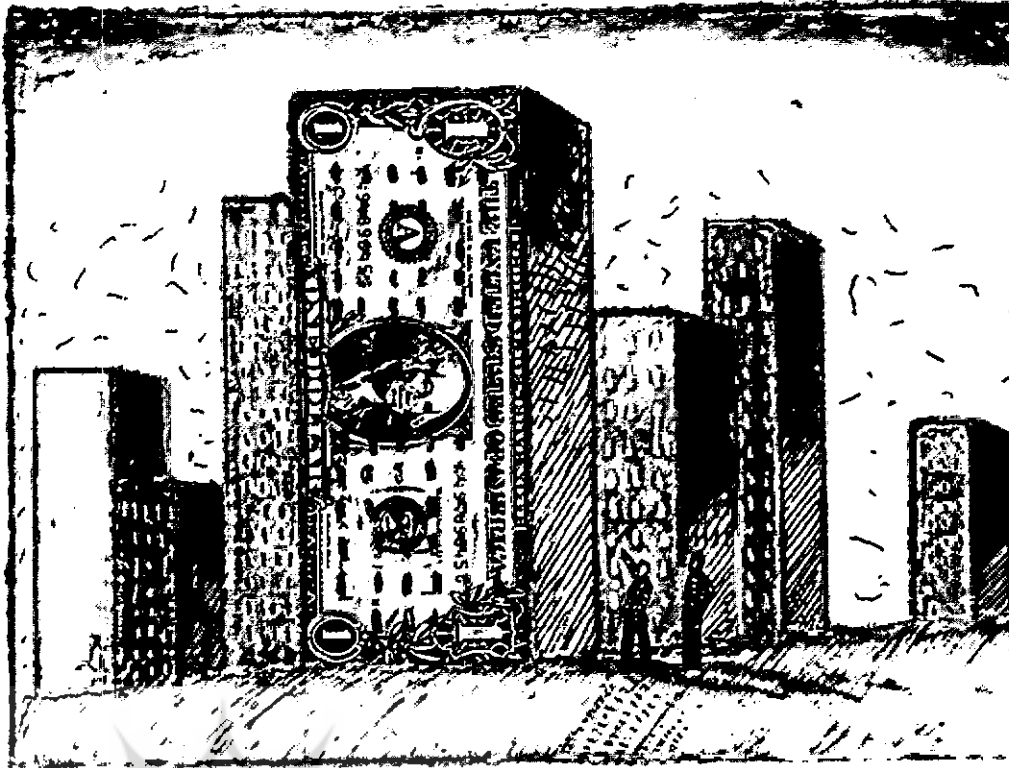
در نتیجه، گستره وسیعی از مخارج زیست محیطی مانند مخارج کاهش، مخارج حذف، مخارج جابه جا کردن ضایعات و غیره وجود دارد که در پی آن مخارج سرمایه ای زیست محیطی به خاطر خرید یک دارایی جدید و یا یک تکنولوژی جدید پاک کننده ایجاد می شود. این استنباط، تشخیص مخارج زیست محیطی که در ارتباط با یک تولید، پردازش، سیستم با یک سازمان می باشند را در جهت اتخاذ تصمیم گیری خیلی مهم که در ارتباط با یک تولید، پردازش، سیستم با یک سازمان می باشند را در جهت اتخاذ تصمیم گیری خیلی مهم تلقی می کنند. اهدافی همچون بهینه سازی مخارج زیست محیطی، عملکرد بهتر محیط زیست، تعیین هزینه های درست (غلط) و تشخیص هزینه های اجتماعی و غیره، همه مستلزم دانستن اختلاف بین مخارج جاری و بالقوه است. به هر حال، امیدواریم که در آینده ای نزدیک ترازنامه های شرکت ها به شکل پیشنهادی زیر ارائه شوند.

دارائتها:	بدهیها و حقوق مالکانه:
اولا: دارائتهای طبیعی و زیست محیطی	اولا: بدهیهای زیست محیطی جاری و بالقوه
(۱) دارائتهای طبیعی	(۱) دارائتهای طبیعی
- ذخایر منابع تجدیدپذیر	- بدهیهای رعایت قوانین
- ذخایر منابع تجدیدنپذیر	- بدهیهای رفتاری
(۲) دارائتهای زیست محیطی	- بدهیهای غرامت
الف) دارایی جاری:	- بدهیهای اموال طبیعی
- اوراق قرضه آلودگی	(۲) بدهیهای بالقوه (آینده)
ب) دارایی ثابت	- بدهیهای رعایت قوانین
- سپرده های زیست محیطی	- بدهیهای رفتاری
- سرقفلی زیست محیطی	- بدهیهای غرامت
- اوراق قرضه عملکرد زیست محیطی	- بدهیهای اموال طبیعی
- اوراق قرضه آلودگی	ثانیا: سایر بدهیها و حقوق مالکانه
ثانیا: دارائتهای مصنوعی (ساخت بشر)	(۱) بدهیهای کوتاه مدت
(۱) دارائتهای جاری	(۲) بدهیهای بلندمدت
(۲) دارائتهای ثابت	(۳) حقوق مالکانه

نتیجه گیری و پیشنهادات
 حفاظت از محیط زیست، یکی از مهمترین مسائل جهانی است که خط مشی جوامع در زمینه انرژی و نیز الگوی توسعه اقتصادی و بهره وری صحیح از منابع انرژی را شکل خواهد داد.

برنامه توسعه پایدار به برنامه اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی اطلاق می گردد که در آن ضمن توجه به توسعه، حفظ محیط زیست و منافع نسل های آینده نیز مورد عنایت قرار می گیرد. سرانجام روزی خواهد رسید که در محاسبات اقتصادی پروژه ها و طرح ها ارزش آب و خاک و هوا و سایر عناصر زیست محیطی را هم به حساب خواهند آورد و آن روز معلوم خواهد شد که بشر در تمامی طرح های شتابزده و به ظاهر سودآور و اقتصادی خود نه تنها سودی

جهان و اثر آن بر کشاورزی و محیط زیست، فصلنامه موج سبز، سال دوم، شماره ۵، پاییز ۱۳۸۰.

۲- ادیب، حسین، "سه بحران بزرگ مبتلا به کشورهای چند سال آینده"، نشریه مشعل، شماره ۲۰۴، مرداد ۱۳۸۰.

۳- عباس پور، مجید و فریده عتابی، "بحران های زیست محیطی و برنامه ریزی توسعه پایدار در ایران"، همایش محیط زیست، واحد علوم و تحقیقات اهواز، دی ماه ۱۳۸۰.

۴- خوش طینت، محسن و مسعود میرسمعی، "عوامل بازدارنده توسعه حسابداری محیط زیست در ایران"، حسابرس، شماره ۱۹، ۱۳۸۲.

5- A Raouf A hamid, Mohamed, "Theoretical Framework for Environmental Accounting Application on the Egyptian Petroleum Sector", The Egyptian Forum on Environment and Sustainable Development, Cario, 2002.

6- N. Dourala, D. Papadopoulou, E. Giama and N. Moussipoulos. "Environmental Accounting: A Decision Making Tool For Companies", International Conference on Environmental Science and Technology, Lemnos Island, September 2003.

7- Ministry of the Environment Websit, "What is Environmental Accounting", 2002.

8- Krause, M, "Green Accounting", Sustainable Development, Chapter 7, published by profile Books, London, August 2002.

8- Krause, M, "Green Accounting", Sustainable Development, Chapter 7, Published by profile Books, London, August 2002.

پی نویس ها

* عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی لاهیجان

- 1- Natural assets
- 2- Environmental assets
- 3- Pollution bond
- 4- Environmental Liability
- 5- Compliance obligations
- 6- Remediation obligations
- 7- Fine
- 8- Penalties
- 9- Compensation obligations
- 10- Punitive damages
- 11- Natural resource damages

برای شرکت های پذیرفته شده در بورس کشور تعیین نمایند.

● با توجه به مباحث گفته شده لزوم توجه به محیط زیست خصوصاً در حسابداری به عنوان جزء مهم سیستم اطلاعاتی مدیریت درک گردید و از آن جا که این بحث می بایست در تمام سطوح در نظر گرفته شود لزوم وجود اصول و قوانین حسابداری در این زمینه احساس می گردد. اصولی مفید و فراگیر خواهد شد که با در نظر گرفتن نقطه نظرات دانشمندان محیط زیست و شرایط خاص حاکم بر کشور تعیین می گردد.

● یکی از مشکلات اصلی حسابداری محیط زیست ارزش گذاری منابع زیست محیطی است. رویه های مختلفی در این زمینه وجود دارد ولی نقاط ضعف و قوت هر یک به وضوح روشن نیست. لذا نیاز به تحقیقاتی در این زمینه و تأثیر آن بر تصمیم گیرندگان با قیمت سهام و غیره ضروری به نظر می رسد.

منابع:

۱- دزفولی، ضیا، تغییرات آب و هوادر

نبرده است بلکه آن چه به دست آورده خسران و زیان بوده، و آن هم زیان هایی بی حساب و نامحدود که آخرین نقطه پایان حیات بشریت است.

حسابداری محیط زیست یکی از با اهمیت ترین ابزار برای اندازه گیری، راهنمایی و کنترل توسعه پایدار در تمامی سطوح می باشد. برای بهبود و پیشرفت در این زمینه پیشنهاد های زیر ارائه می شود:

● اصل افشا به عنوان یکی از اصول پذیرفته شده حسابداری بیان می کند که اطلاعات حسابداری می بایست به صورت کامل در صورت های مالی و یادداشت های پیوست آن افشا گردد به نحوی که استفاده کنندگان صورت های مالی در تصمیم گیری ها دچار گمراهی و اشتباه نگردند و از آنجایی که محیط زیست می تواند تأثیر بسزایی بر ارقام ترانزنامه و صورت سود و زیان بگذارد افشای مناسب آن ضروری می گردد. لذا به نهادهای قانونگذار حسابداری پیشنهاد می گردد که افشای مناسب ملاحظات زیست محیطی را حداقل در مرحله اول